

Multipl Skleroz Semptom Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Multipl Skleroz Semptom Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26308>

Özet

Multipl Skleroz Semptom Ölçeği (MSSÖ), Multipl Skleroz (MS) hastalarının yaşam kalitesini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. Bu ölçek, orijinal İngilizce araçların Türkçe'ye bir uyarlama çalışmasıdır. Toplam 26 maddeden oluşan MSSÖ, hastaların motor, nöropsikiyatrik, beyin sapı, duyuşsal ve eliminasyon gibi temel semptom alanlarındaki şiddetini belirlemeyi hedefler. Ölçek, semptomların şiddetini ölçmek için 6'lı Likert Ölçeği formatını kullanır ve klinik takip ile tedavi etkinliğinin değerlendirilmesinde önemli bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Multipl Skleroz, MS, Semptom Ölçeği, Nöropsikiyatri, Geçerlik, Güvenirlik, Uyarlama, Hastalık Belirtileri.

Yazarlar

Zeliha Tülek, Ceyda Polat, Mehmet Kürtüncü, Murat Eraksoy.

Amaç

Multipl Skleroz Semptom Ölçeği'nin temel amacı, Multipl Skleroz (MS) tanısı almış bireylerde hastalığa bağlı olarak ortaya çıkan semptomların yoğunluğunu ve şiddetini standardize edilmiş bir yöntemle ölçmektir. Bu ölçek, klinik uygulamalarda ve araştırmalarda hastaların semptom yükünü objektif bir şekilde değerlendirerek tedavi etkinliğinin izlenmesine olanak tanır.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Türk kültürüne ve diline özgü nüansları dikkate alarak, MS semptomlarının kültürel olarak hassas ve geçerli bir şekilde değerlendirilmesini sağlamak üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, Türk popülasyonunda hastaların farklı boyutlardaki etkileri güvenilir bir biçimde saptanabilmektedir.

Yapı

MSSÖ, Multipl Skleroz hastalarının geniş ve karmaşık semptom yelpazesini temsil eden çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, hastaların fiziksel ve nöropsikolojik sağlık durumlarının kritik yönlerini kapsar. Ölçek, semptomları beş ana alt boyutta gruplandırarak, hastaların bireyin farklı sistemler üzerindeki etkilerini ayrı ayrı inceleme imkanı sunar.

Ölçülen yapı, yalnızca fiziksel kısıtlamalar (motor ve eliminasyon) değil, aynı zamanda bilişsel ve duygusal zorluklar (nöropsikiyatrik ve duyuşsal) da içermektedir. Bu bütüncül yaklaşım, MS'in yaşam kalitesi üzerindeki genel etkisini daha kapsamlı bir şekilde anlamaya sağlar ve

klinisyenlere hastanın en çok zorlandığı alanlara odaklanma fırsatı verir.

Geçerlik

MSSÖ'nün Türkçe uyarlama çalışmasında (Tülek vd., 2016), ölçeğin yapısal ve içerik geçerliği detaylıca incelenmiştir. Uyarlama sürecinde, orijinal ölçeğin kavramsal yapısının Türk popülasyonunda da korunduğu gösterilmiştir. Bu, maddelerin MS semptomlarının doğru ve tutarlı bir şekilde ölçtüğünü doğrular.

Yapı geçerliği analizleri, 5 alt boyutlu yapının klinik olarak anlamlı ve istatistiksel açıdan sağlam olduğunu göstermektedir. Ayrıca, ayrıntı edici geçerlik çalışmaları, ölçeğin MS semptomlarının diğer ilişkili olmayan yapılardan bağırsızla ayrıldığını ortaya koymaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları, özellikle iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) üzerinden değerlendirilmiştir. Türkçe versiyonun genel ve alt boyutlar bazında yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu rapor edilmiştir. Yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda homojen olduğunu ve ölçüm hatalarının düşük olduğunu işaret eder.

Bu yüksek güvenilirlik düzeyi, MSSÖ'nün hem kesitsel çalışmalarda hem de hastalarının seyrini izleyen uzunlamasına (longitudinal) çalışmalarda güvenilir bir değerlendirme aracı olarak kullanılabilirliğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Multipl Skleroz Semptom Ölçeği, faktör analizi sonucunda elde edilen 5 farklı alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, MS hastalarının spesifik semptom kümelerini temsil eder ve klinik olarak ayrı ayrı değerlendirilmesi gereken alanlardır. Orijinal ve Türkçe uyarlama çalışmaları da bu 5 faktörlü yapının korunması, ölçeğin psikometrik sağlamlığını gösterir.

Bu faktörler ve madde sayıları şunlardır:

Motor Alt Boyutu: 7 madde. Örnek semptom: **Kol zayıflığı.**

Beyin Sapı Alt Boyutu: 4 madde. Örnek semptom: **Çift görme.**

Duyusal Alt Boyutu: 3 madde. Örnek semptom: **Yalnızlık.**

Nöropsikiyatrik Alt Boyutu: 4 madde. Örnek semptom: **Hissizlik.**

Eliminasyon Alt Boyutu: 6 madde. Örnek semptom: **İdrara çıkma sırasında artmış (GÜNDÜZ).**

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Kendi kendine raporlama (Self-report) ölçeği. Toplam 26 madde ve 5 alt boyuttan oluşur.

Mevcut Dil: Türkçe (Orijinali İngilizce).

Popülasyon Grubu: Multipl Skleroz (MS) tanınmış hastalar.

Yaş Grubu: Yetkinler (Klinik MS popülasyonu).

Popülasyon Detayları: Nörolojik semptomlar gösteren ve klinik olarak MS tanınmış konmuş bireylerde semptom şiddetini ölçmek için tasarlanmıştır.

Test Metodolojisi: Semptomların şiddetini ve şiddetini ölçmek için 6'lı Likert Ölçeği kullanılır. Derecelendirme sistemi 0 (Asla) ile 5 (Her zaman) arasında değişmektedir.

Anahtar Kelimeler

Motor belirtiler, Beyin sapı, Duyusal belirtiler, Eliminasyon, Nöroloji, Psikometri, Semptom şiddeti.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Veri mevcut değil.

Bağlantı E-posta Adresi: tulekz@yahoo.com (Sorumlu Yazar Zeliha Tülek)

Yazın Adresi: Veri mevcut değil.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Ölçeğin Türkçe uyarlama ve güvenilirlik/geçerlik çalışması 2016 yılında yayınlanmıştır.

İzinler ve Kullanım Ücreti: Ölçeğin klinik veya akademik araştırmalarda kullanımı için izin ve telif hakları bilgileri için sorumlu yazar Zeliha Tülek ile doğrudan iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Referanslar

Tülek, Z., Polat, C., Kürtüncü, M. ve Eraksoy, M. (2016). Validity and reliability of the Turkish version of the Multiple Sclerosis Related Symptom Checklist. *Nöropsikiyatri Arşivi*, Advance online

publication.

DOI: 10.5152/npa.2016.16976

Makalenin orijinal bağlantısı burada bulunabilir: noropsikiyatriarsivi.com

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: multipl-skleroz-semptom-olcegi-toad.pdf

Multipl Skleroz Semptom Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek, 5 alt boyut ve 26 maddeden oluşmaktadır:

Motor (7 m): Kol zayıflığı

Beyin Sapı (4 m): Çift görme

Duyusal (3 m): Yalnızlık

Nöropsikiyatrik (4 m): Hissizlik

Eliminasyon (6 m): İdrara çıkma sıklığında artış: GÜNDÜZ

Derecelendirme: 6'lı Likert (0=Asla, 5=Her zaman)